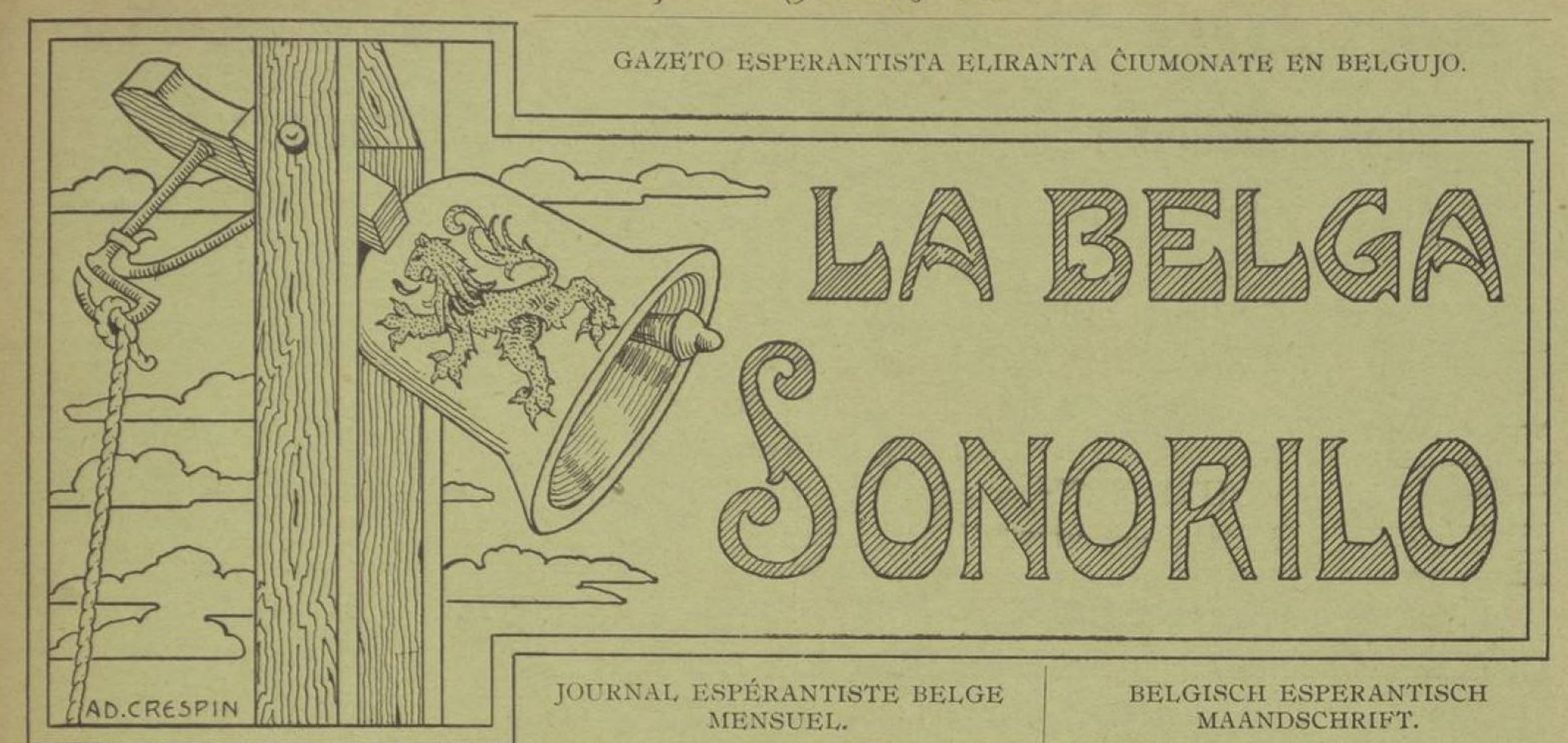
4me Année, No 2. | 4a Jaro, 2a Numero. Oktobro 1905 (No 38) | 4e Jaar, Nr 2.

GAZETO ESPERANTISTA ELIRANTA ĈIUMONATE EN BELGUJO.

LA BELGA SONORILO

JOURNAL ESPÉRANTISTE BELGE MENSUEL. | BELGISCH ESPERANTISCH MAANDSCHRIFT.

Oficiala Organo de la « Belga Ligo Esperantista »
kaj de la Belgaj Ligaj Grupoj.
Aliĝinta al la Unuiĝo de la Perioda Belga Gazetaro.

Organe officiel de la « Ligue Espérantiste Belge » et des Groupes Belges Affiliés.
Affilié à l'Union de la Presse Périodique Belge.

Officieel orgaan van den « Belgischen Esperantischen Bond » en der Belgische aangesloten Groepen.
Aangesloten bij het Verbond der Periodieke Belgische Drukpers.

DIREKTORO : DOKTORO M. SEYNAEVE.

REDAKTORO-ADMINISTRANTO : J. COOX, DUFFEL (Belgujo).

Prix des Abonnements :

Abonnement simple (*au moins 1 an*)	4,00 fr.
Avec inscription à la Ligue . . . . . au moins	5,00 fr.
Membre protecteur de la Ligue avec abonnement (Voir Statuts p. II) . . . . au moins	10,00 fr.
Un numéro	0,40 fr.
Collections des trois premières années . chacune	5,00 fr.
pour l'étranger	6,00 fr.

Inschrijvingsprijs :

Enkele inschrijving (*ten minste 1 jaar*)	4,00 fr.
Met inschrijving in den Bond. . . . . ten minste	5,00 fr.
Bond-Beschermer (maandschrift inbegrepen, zie Standregelen, p. II) . . . . ten minste	10,00 fr.
Een nummer	0,40 fr
De drie vorige jaren . . . . . ieder	5,00 fr.
Buitenland	6,00 fr.

ABONOJ : 4 fr. ĉiujare. — Unu no : 0,40. — Kolektoj de antaŭaj jaroj, ĉiu 6,00 fr.

La date initiale de l'abonnement est le 1er Septembre. — Si l'on s'abonne dans le courant de l'année, on reçoit les Nos de l'année déjà parus.

Het jaar begint den 1en September.— Indien men inschrijft in den loop des jaars, ontvangt men de vorige nummers.

Adresser les abonnements, manuscrits, annonces, etc., à : | *Sendu abonojn, manuskriptojn, anoncojn, k. t. p. al :* | *Inschrijvingen, handschriften, annoncen, enz., te zenden aan :*

Sro J. COOX, DUFFEL (Belgujo).

ENHAVO.
(Sommaire. — Inhoud.)

A.-J. WITTERYCK-DELPLACE,
IMPRIMEUR-ÉDITEUR | DRUKKER-UITGEVER
BRUGES. NOUVELLE PROMENADE, 4. | BRUGGE, NIEUWE WANDELING, 4.

Belga Ligo Esperantista

Ligue Espérantiste Belge. | Belgische Esperantische Bond.

COMITÉ D'HONNEUR || EEREKOMITEIT

MM. le Dr GASTER, Directeur de l'Allgemeine Deutsche Schule, Anvers,
le Sénateur HOUZEAU DE LEHAIE, Mons
le Frère ISIDORE, de l'Institut Royal des Aveugles, Bruxelles.
le Sénateur H. LAFONTAINE, Bruxelles.
J. MASSAU, Professeur à l'Université de Gand.
MOURLON, Directeur du Service Géologique de Belgique, Bruxelles.
ERNEST SOLVAY, Bruxelles.

COMITÉ EXÉCUTIF. | UITVOEREND KOMITEIT.

Président (Voorzitter) : M. le Commandant CH. LEMAIRE.
Secrétaire Général (Algemeene Schrijver) : M. le Dr M. SEYNAEVE, Heule-Courtrai.
Secrétaire Administratif (Bestuur-Schrijver) : M. J. COOX, Duffel.
Membres (Leden) Mlle E. LECOINTE, MM. L. BLANJEAN, Jos. JAMIN, L. JAMIN, VAN DER BIEST-ANDELHOF, Dr R. VAN MELCKEBEKE.

Pour tous renseignements, adhésions, envoi de rapports, etc., s'adresser au Secrétaire-Administratif :

Voor inlichtingen, inschrijvingen, opzending van verslagen, enz., zich wenden tot den Bestuur-Schrijver :

❋ Mr J. COOX, DUFFEL. ❋

EXTRAIT DES STATUTS :

ART. 1. — Il est fondé sous le titre de **Ligue Espérantiste Belge** (*Belga Ligo Esperantista*) une société des adeptes et des approbateurs de l'Esperanto en Belgique.

ART. 2. — La Ligue Espérantiste Belge a pour but de propager la langue auxiliaire internationale Espéranto, en dehors de toute question politique ou religieuse, et d'étendre les relations de la Belgique avec l'étranger.

ART. 3. — Pour atteindre ce but, la Ligue crée un fonds social pour aider les groupes Espérantistes, assurer l'existence de l'organe officiel de la Ligue, éditer et répandre des imprimés de propagande, organiser des conférences, des cours et des expositions espérantistes, et réaliser ou aider à réaliser tout projet qui, après mûr examen de la part du comité, aura été reconnu utile.

ART. 5. — Les cotisations des membres sont fixées comme suit :

a) Tous les membres de la Ligue paient une cotisation annuelle minima de 1 fr. ou versent une fois pour toutes une somme de 25 francs.

b) Les membres qui paient une cotisation annuelle d'au moins 10 francs, ou qui versent en une fois la somme de 200 francs, reçoivent le titre de *Membre Protecteur*.

c) Les membres, qui paient une cotisation annuelle d'au moins 25 francs ou qui versent en une fois la somme de 500 francs, sont nommés *Bienfaiteurs de la Ligue*.

Aux Membres Protecteurs et Bienfaiteurs la Ligue sert de droit l'organe officiel.

ART. 13. — La Ligue choisit comme organe officiel la revue *La Belga Sonorilo*. Cette revue est complètement indépendante de la Ligue. Elle imprime les rapports, avis, communications et autres documents que lui envoie le Comité de la Ligue. Elle publie une fois les noms de tous les membres de la Ligue et dans chaque numéro les noms des membres du Comité d'Honneur.

Uittreksel der Standregelen.

ART. 1. — Onder den titel «**Belgische Esperantische Bond**» (*Belga Ligo Esperantista*), is een Bond gesticht tusschen de personen welke in België het Esperanto beoefenen of goedkeuren.

ART. 2. — De Belgische Esperantische Bond heeft voor doel buiten alle politieke of godsdienstige strekking, de Hulpwereldtaal Esperanto te verspreiden en de betrekkingen van België met het buitenland te bevorderen.

ART. 3. — Om dit doel te bereiken sticht de Bond een geldfonds ten einde de Esperantische groepen te helpen, het bestaan van het officieele blad van den Bond te verzekeren, allerhande propagandaschriften uit te geven en te verspreiden, Esperantoleergangen, voordrachten en tentoonstellingen in te richten, en alle ontwerpen welke na rijpe overweging van het Bondsbestuur voordeelig blijken, te verwezentlijken of aan de uitvoering ervan mede te werken.

ART. 5. — De bijdragen der leden zijn vastgesteld als volgt:

a) Alle leden betalen eene jaarlijksche bijdrage van ten minste 1 fr. ofwel storten eens voor al de som van 25 fr.

b) De leden welke eene jaarlijksche bijdrage van ten minste 10 fr. of wel de som van 200 fr. in eens storten, worden opgenomen als *Beschermleden*.

c) De leden welke eene jaarlijksche bijdrage van ten minste 25 fr. ofwel 500 fr. in eens geven, verkrijgen den titel van *Weldoeners van den Bond*.

De *Beschermleden* en de *Weldoeners* ontvangen kosteloos van wege den Bond het officieel blad.

ART. 13. — De Bond neemt als officieel orgaan het blad «*La Belga Sonorilo*.»

Dit blad is gansch onafhankelijk van den Bond. Het neemt alle verslagen, berichten, mededeelingen en andere stukken op welke het van het Bestuur van den Bond ontvangt. Het kondigt eenmaal de namen aller leden af en vermeldt in ieder nummer de namen der leden van het Eerekomiteit.

4me Année, N° 2. | 4a Jaro, 2a Numero. Oktobro 1905 (N° 38) | 4e Jaar, Nr 2.

GAZETO ESPERANTISTA ELIRANTA ĈIUMONATE EN BELGUJO.

JOURNAL ESPÉRANTISTE BELGE MENSUEL. | BELGISCH ESPERANTISCH MAANDSCHRIFT.

Oficiala Organo de la « Belga Ligo Esperantista » kaj de la Belgaj Ligaj Grupoj. Aliĝinta al la Unuiĝo de la Perioda Belga Gazetaro.

Organe officiel de la « Ligue Espérantiste Belge » et des Groupes Belges Affiliés. Affilié à l'Union de la Presse Périodique Belge.

Officieel orgaan van den «Belgischen Esperantischen Bond» en der Belgische aangesloten Groepen. — Aangesloten bij het Verbond der Periodieke Belgische Drukpers.

DIREKTORO : DOKTORO M. SEYNAEVE.
REDAKTORO-ADMINISTRANTO : J. COOX, DUFFEL (BELGUJO).

AVIZO.

Ni tre insiste petas niajn abonantojn ke ili bonvolu sendi senprokraste la abonmonon por la 4a jaro de la ĵurnalo, ĉar, de ĉi tiu numero, ni povos sendi la ĵurnalon nur al la abonantoj.

Ni rememorigas ilin ke la abonkosto estas 4 froj. Oni prefere sendu tiun sumon per poŝtmandato aŭ belgaj poŝtmarkoj. La fremdaj poŝtmarkoj estos akceptataj nur po la 3/4 de sia valoro.

Se oni sendos sumon pli grandan ol 4 froj, ni konigos tion sub speciala rubriko : « **Monoferoj por la ĵurnalo** ».

Antaŭe ni dankas niajn fidelajn abonantojn !

Oni ĉion sendu al So Administranto J. COOX, DUFFEL.

AVIS.

A partir de ce numéro, le journal ne sera envoyé qu'à nos abonnés. Nous prions donc instamment nos amis de bien vouloir nous envoyer la minime cotisation de 4 frs. (5 frs. avec inscription à la Ligue). Mention sera faite sous une rubrique spéciale des sommes supérieures à celle de l'abonnement que l'on voudrait bien nous faire parvenir.

Vers la mi-novembre, une quittance postale sera envoyée à tous nos abonnés belges. A nos anciens abonnés protecteurs nous nous permettrons d'envoyer une quittance du montant de la cotisation, qu'ils acquittaient auparavant: sur cette somme nous prélèverons 4 frs. pour l'abonnement et, s'ils ne sont pas encore membres de la Ligue, verserons le reste à la Ligue, dont ils feront ainsi partie sans frais supplémentaires.

Nous comptons sur la fidélité de tous nos anciens abonnés pour continuer avec succès l'œuvre difficile que nous avons entreprise, et à l'avance nous les remercions très chaleureusement.

BERICHT.

Te beginnen met dit nummer, zal het blad slechts aan onze inschrijvers gezonden worden. Wij bidden derhalve onze vrienden ons wel te willen de geringe bijdrage sturen van 4 fr. (5 fr. met inschrijving in den Bond). Er zal in een bijzonder hoofdstuk, melding gemaakt worden, van de sommen welke men ons boven den inschrijvingsprijs wel zou willen toesturen.

Rond half November zal eene postkwitantie gezonden worden aan al onze Belgische inschrijvers. Wij zullen de vrijheid nemen aan onze oude inschrijvers-beschermers een kwijtbriefje te zenden ten bedrage van de bijlage die zij vroeger betaalden : van die som zullen wij 4 fr. afnemen voor de inschrijving, en indien zij nog geen lid van den Bond zijn, wij zullen het overige aan den Bond schenken, waarvan zij op die wijze zullen deel maken, zonder bijkomende kosten.

Wij rekenen op de getrouwheid van al onze oude inschrijvers om met goeden uitval het zoo moeilijk werk dat wij ondernomen hebben, voort te zetten, en vooraf, sturen wij hun onzen rechtzinnigsten dank.

Pri Kongresoj Internaciaj.

Dank' al la nuna vivado de l' sciencoj, komerco, industrio, arto, k. t. p., kaj ankaŭ pro la nekalkuleblaj progresoj faritaj dum la lasta centjaro en ĉiuj fakoj de l' homa agemeco, multobliĝis kaj ĉiutage multobliĝas la rilatoj inter civilizitaj popoloj de l' tera globo.

Multaj faktoj pravigas tiun diron. Nur unu inter la plej gravaj el ili mi elektos.

Scienculoj, komerc-, industri-, art- istoj opinias ke nune la laborado en ia privata lernĉambreto ne plu sufiĉas por certigi la ĝeneralan antaŭeniradon de l' homa spirito: ĉiuj personoj, kiuj okupas sin pri similaj aferoj, senĉese deziras ricevi precizajn informojn koncerne la specialajn konojn de ili posedatajn aŭ diskonigi kiel eble plej rapide la rezultatojn de siaj laboradoj.

Tiel klariĝas la multnombraj kongresoj okazantaj ĉiujare.

Ni, Esperantistoj, tre bone scias kiom da malfacilaĵoj, eĉ da malhelpaĵoj ricevas la partoprenantoj de tiuj seriozaj kaj gravaj kunvenoj pro tio ke plej ofte ili ne povas interkompreniĝi nur tial ke malsaman lingvon ili parolas: la plimulto el ili ne povas uzi flue tiun de la lando kie okazas la kongreso.

Pli kaj pli, Babelturo ne plu aperas kiel mirinda legendo aŭ ridinda pasintaĵo, sed bedaŭrinde kiel nevenkebla realaĵo hodiaŭa!

Prezenti milojn da pruvoj! facile tion mi povos, sed mi okupos min nur pri l' nuna tempo.

Ĉi tiun jaron, dank' al la internacia ekspozicio en Lieĝo, ni plezure akceptis en nia landeto multajn fremdulojn kaj kompreneble tuta vico da kongresoj estis organizita ĉu en Lieĝo mem, ĉu en Bruselo, ĉu en aliaj belgaj urboj.

Oni multe parolis france, angle, germane kaj alilingve; ĉu oni facile interkompreniĝis? Ne, tute ne! Pruvon pri tio mi elĉerpas tuj el « Le Soir », Belga ĵurnalo ne proesperantista sed plej ofte kontraŭesperantista:

« Multnombraj estis la kongresanoj alvenintaj el « dudeko da landoj; bedaŭrinde malfacilaj estis la « disputoj pro tio ke la plej multo el la ĉeestantoj ne « scias sufiĉe la francan lingvon per kiu la plej « eminentaj el ili provis tamen malvolvi la fruktojn « de multaj jaroj de sia laborado. Ĉu ili komprenis « sin? Tio ne estas certa, sed certe estas ke la « Francoj kaj Belgoj ne komprenis ilin. »

Alian pruvon? — Antaŭ kelke da tagoj okazis en Parizo kongreso de liberpensuloj. La franca gazeto « Le Journal » raportas ĉi tion:

« La kunsido de l' mateno estis dediĉita al aŭdado « de sceno el « Tartuffe » kaj serio da paroladoj. « S^ro Petitjean prezidis kun helpo de S^roj Allemane « kaj Hofmann, Reichstag'ano. La kunveno de l' « vespero estis iomete malfacila. Ĉar multaj frem- « daj delegitoj parolis unu post la alia kaj tial ke « en la ĉeestantaro malmulte da personoj kompre- « nis ilin, la salono fariĝis, iom post iom, malplena. »

Kia sukceso, esperantistaj amikoj miaj!

Ĉu estas ankoraŭ utile ke mi skribu pri la kongresoj de l' parlamentanoj, de l' ĵurnalistoj, kaj aliaj? Ne, sed mi aldonos tamen ankoraŭ rimarkon ian.

Kiam kongreso ia estas ĵus finita, ofte oni organizas tion, kion oni nomas « *internacia oficejo* »: tiel agis tiun jaron la studentoj, la instruistoj, k. c.; tiel agis ankaŭ la granda kongreso pri la « tutmonda plivastiĝo ekonomia », kiu ĵus okazis en la belga urbo Mons. *Internacia!* ĉu tiu oficejo vere estos tia? Eble, kondiĉe ke oni konsentus ke ĝi estas internacia oficejo por tradukoj. Mi ne imagas al mi tiun oficejon alie. La servoj, kiujn ĝi faros, estas certe tre dubaj.

Antaŭ ol fini tiun artikoleton, mi skribos ankoraŭ kelke da vortoj pri grava renkontiĝo kiu okazis en Ameriko dum la pasinta Aŭgusta monato kaj la unuaj tagoj de Septembro. Du eminentaj diplomatiistoj, S^ro Witte por Rusujo kaj S^ro Komura por Japanujo, estis komisiitaj de siaj estraroj por pritrakti en Porstmouth la malfacilan aferon pri restarigo de l' paco inter la du landoj. Koncernante tion, mi legis scivole la sekvantaĵon en ĵurnalo kiu ne uzis la plej malgrandan spacon por konigi ion al siaj legantoj pri la Bulonja kongreso.

« La Rusoj parolas tute libere la francan lingvon, « sed ne sufiĉe la anglan; la Japanoj kontraŭe « konas la anglan sed tre malmulte la francan. Ĉar « la unuaj ne povas uzi la gepatran lingvon de la « aliaj, oni parolas samtempe Japane, Ruse, France « kaj Angle; la rezultato de tio estas ke la disputoj « estas malfacilaj, longaj kaj ofte konfuzaj ».

Fine, la provizora traktaĵo pri restarigo de l' paco inter la du ŝtatoj estis redaktita, nek en Rusa nek en Japana lingvo, sed en la Angla por la Japanoj kaj en la Franca por la Rusoj.

Ĉu eble la artikoloj de tiu tre grava historia dokumento estas matematike samaj? Ĉar la du pacigitaj landoj tre bone scias ke du tradukoj ne povas esti similaj, oni interkonsentis ke por solvi la malkompreniĝojn, kiuj pli-malpli malfrue povus eliri el la du malsamaj uzitaj lingvoj, la franca teksto sola estos rigardata kiel oficiala!

Vere, la diverseco de lingvoj estas utila por nenio internacia!

Vole nevole, oni iam alprenos lingvon artefaritan por faciligi aŭ ebligi la rilatojn internaciajn; ju pli mi pripensas, des pli firma fariĝas mia konvinkiĝo pri tio.

Lucien BLANJEAN.

INTERNACIAJ DISTRANĈISTOJ !

Jam de longe forflugis la tempo, la feliĉa ora tempo kiam la homaj mizeruloj, eĉ senigitaj je ĉio, povis almenaŭ fieriĝi pri la plena, senduba posedado de sia korpo. Jam ĝi ne apartenas al ni kaj la gloraj majstroj de la nuna ĥirurgia armeo senkaŝe postulas la rajton nin, peco post peco, distranĉadi. Kiel tre sprite skribis iu, ni de nun ĉiuj, kiel Dido el la Eneido, ni ĉiuj devas diri : « *Non omnis moriar* » mi ne tuta mortos : la ĥirurgiistoj nin atendas.

Ĵus kunvenis kongreso de tiuj es...timindaj sinjoroj en Bruselo : kun vera mirego mi aŭdis pri iliaj tre interesaj (ho, tiom interesaj !) laboroj, kun akra korpremeco mi ĉiumatene legis pri iliaj diskutadoj ! Ĉar, abomeninde ! ĉiuj tre bone konsentis pri tio : nin ĉiujn ili distranĉos, sed pri la maniero, pri la momento, pri la formo de nia memofero ili diskutadis. Ĉu tiaj disputoj ne estas interesaj por la oferotoj ?

Fama kuracisto iam diris ke tiu certe estis maltimega kiu unuafoje kuraĝis malfermi la vejnon de aliulo. Maltimega ! La vejno ! Sed, Dio mia ! kion pensas pri tiu maltimegeco niaj majstroj de l' tranĉarto, kiuj serĉante malfermas kapojn kaj ventrojn kaj, plibone ol ĥinaj turmentistoj, laboras per tranĉiloj ; najlas, martelas kaj kudras ; dispecigas, kaj senhaŭtigas, kaj senmembrigas..... brrr !..... la tro bonvolan homan genton. Nenio haltigas ilin en ilia sangavida scivolemo : iliaj pereigaj laboroj jam naskis dikan specialan vortaron, kies vortoj, longaj kaj akraj kiel buĉista tranĉilo, ankaŭ posedas ĝian maltrankviligan ekbrilon, ĝian ŝtalan malvarmecon. Iliaj beletaj bisturioj per lertaj kaj graciaj movoj elesploras ĉiujn korpajn angulojn, ĉiujn altaĵojn, ĉiujn kavaĵojn : nenio haltigas ilian homaman tranĉadon, nenio, eĉ ne, ve ! nia monujo. Eble ili ne trovos la malsanigan mikrobon, la vagantan renon, la pusan poŝon aŭ la vezikan ŝtonon ; eble ili forgesos ian tondilon aŭ prenilon en la profundaĵoj de nia ventro (pri tia sengrava detalo la ĵurnaloj raportas ĉiutage), sed mi neniam aŭdis ke ili ne trovis tiun interesan aĵeton, ke ili forgesis, plibone ol la plej dikan, la plej ĝojigan absceson, ĝin malplenigi ĝis la fundo.

Ho, mi tre bone scias ke mi estas, laŭ tiu ĉi rilato, ke mi estas ridinda malprogresemulo, prapatra « antikva peruko » ; ke mia timego al la tranĉilo estas nepre sensaĝa kaj infana antaŭjuĝo ; ke en la nuna tempo « la amo al la bisturio estas la komenco (ĉu neniam la fino ?) de la sano », sed tion mi ne povas kaŝi. Kaj, malgraŭ ĉio, mi ĉiam kun amo, respekto kaj kortuŝeco pensadas pri tiuj bonaj iamaj razistoj, antaŭuloj de niaj ĥirurgiistoj, kiuj, tondinte kaj razinte la klientojn, per brava mano kaj senafekte tranĉante kaj kaŭterizante malpurajn vundojn, disdonis malavare belecon kaj sanon. Mi ĉiam melankolie pensadas pri la severa iama kuracisto : lia funebra surtuto kaj lia respektinda tubĉapelo antaŭsciigis al la malsanulo ke alproksimiĝas la lasta horo ; li montris malĝojan mienon ; li parolis malrapide kaj mallaŭte ; per kelkaj dekoj da hirudoj kaj da sangeltiroj li dolĉe kaj ne rapidante mortigis la malsanulon. Sendube li mortigis, sed tion li faris dece : estis bonege. Sed nun oni kuracas nin malpure ; oni sufokas nin per kloroformo kaj sango ; oni distranĉas nin : per unu vorto, oni mortigas nin maldece. Kaj pri tio mi laŭte plendas kaj protestas. Ho, razistoj, hirudoj kaj tubĉapeloj ! Amataj figuroj de l' pasinta tempo ! Kiom multe mi bedaŭras vin !

Sed la tempo aliiĝis. La homa senĉesa progresado alportis novajn manierojn por vivi kaj morti, kaj, vole nevole, « *ineluctabile fatum* » — neforigebla sorto,—ni ĉiuj devas ilin subiri. En tiu ĉi tempo, kiam oni devas rapidege trairi la vojon de l' vivo, kiam oni ne plu havas tempon por pripensadi, kiam la malsaĝo de l' rapidegiro enpenetras ĉiujn cerbojn, ankaŭ la kuracarto devas sin almezuri al tiu ĝenerala vivmaniero. Ĉirkaŭ la malsanula lito, ne plu povas grupiĝi deko da nigraj mortservistoj por longe *pridisputi* per senfinaj hipotezoj la intiman kaŭzon de l' malsano : tempo mankas kaj oni pli efike malfermas la korpan skatolon por *vidi* la kaŭzon ; la vundatajn membrojn oni ne plu dum longaj monatoj ŝmiras kaj kuracas : tempo mankas kaj pli simple oni detranĉas ilin. Oni detranĉas membrojn kaj intestojn, oni detranĉas langon, stomakon kaj renon ; oni detranĉas ĉion kaj nia epoko, kiu vidis jam la efektiviĝon de tiom da iam nekredeblaj miregindaĵoj, eble ekkonos baldaŭ la « kriplulon kun ligna kapo » ! Voltaire skribis : « Kalumniu, kalumniu, ĉiam restos io » ; niaj ĥirurgiistoj plenfide diras (kaj tio ŝajnas al mi timeginde vera) : « Detranĉu, detranĉu, ĉiam restos io ! »

Sed la progresado nune ne haltos kaj kun timo, ankaŭ kun iom da miro, mi demandas min ĝis kiaj neimageblaj strangaĵoj tiu potenca arto alvenos. En ĉiuj regionoj de l' homa agemeco, pli kaj pli la meĥaniko anstataŭas la laboradon de la homoj : ĉu ankaŭ ĉe la ĥirurgio tia aliformiĝo montriĝos ? Tio ŝajnas nepre certa. Jam, antaŭ nelonge, oni eltrovis aparaton por rapide kudri la operaciajn vundojn : sur ilin oni almetas la aparaton, oni turnas la turnilon kaj... krik ! krik ! pŝŝŝŝ... jam la haŭto estas bonege riparita. Sed tio estas nur unua negrava paŝo : baldaŭ oni vidos aliajn mirindaĵojn. Ĉu vi eksciis pri tiu maŝino en kiun oni metas vivantan porkon kaj kiu, je l' kontraŭa ekstremaĵo, eligas graciajn brilajn kolbasojn ? Nu, saman progreson certe atingos la ĥirurgiaj procedoj : oni elpensos maŝinon por aŭtomate operacii la herniulojn, por detranĉi piedon aŭ brakon, por malfermi la ventron aŭ la kranion. La ĥirurgiisto, komforte sidante antaŭ klavaro, senatente direktos la operacion : la malsanulo, subite kaptita de dolĉa dormado, dum kiu plej amindaj revoj traflugos lian spiriton, eniros kiel ĝibulo aŭ lamulo, herniulo aŭ kankrulo, kaj eliros mirakle rejunigita kaj resanigita.

Kaj, laŭ alia vidpunkto, la ĥirurgio plenumos plej interesan rolon por la plibeligado de la homaj korpoj. Ĉiuj scias ke, jam nun, multaj homoj havas nazon ĉizitan el la femura haŭto aŭ ke, enŝprucigante parafinon, oni jam povas forigi malgraciajn elkavaĵojn. Baldaŭ, dank' al tiu dia hirurgia feino, la korpa malbeleco estos jam nur ridinda memoraĵo

de l' antaŭaj tempoj kaj niaj nepoj kun mirego rigardos la fotografaĵojn de siaj malbelaj avoj; en la estontaj muzeoj de vidindaĵoj, oni montros ankoraŭ vaksajn figuraĵojn de dikventruloj kaj ĝibuloj, de senharuloj kaj maljunuloj: ĉar de longe oni estos venkinta la mikrobon de l' maljuneco kaj la vivo de l' homo estos senfina printempo. Kontraŭe je la Grekoj kiuj, en la pratempoj, mortigis la malbelajn infanojn, oni liveros la junularon al la hirurgiistoj kiuj, ĉi tie ion fortranĉante, tie ion aldonante (jes, certe, amindaj samideaninoj!) perfektigos la laboron de la Naturo. Tiam estos la triumfo de la ĥirurgio sed tiun triumfon starigos nur la longa vico de l' nunaj sangaj turmentadoj, de l' nunaj niaj memoferaj suferoj.

Ho, tiu kongreso de ĥirurgio! Tiu senfina diskutado pri la absoluta neceseco malfermi la stomakon pro la plej negrava maldigesto! Tiu spektaklo de homoj, venintaj el ĉiuj flankoj de la tera globo por internacie distranĉadi vivulojn kaj malvivulojn, kaj por sin reciproke eksciti al pli maltima dispecigado de niaj mizeraj korpoj! Ne, malgraŭ la antaŭvidita triumfo, ne, mi ne povas kvietanime pripensi tiujn ideojn. Kaj tamen, tamen, mi ankaŭ, kiel ni ĉiuj, vole nevole, mi devos iam senti la akran doloron de l' bisturia tranĉado... Ho, respektindaj kaj timindaj majstroj, kiam mi ankaŭ, mi kuŝos senmove sur via malvarma tablo, kiam viaj sangavidaj tranĉiloj traboros mian haŭton, kiam ridante kaj ŝercante vi esploros mian tremantan internaĵon, kompatu min, ne tro difektu min, kaj precipe, ho bonaj ĉiopovaj fratoj, precipe, mi petas, mi petegas vin, en mia stomako ne forgesu..... vian manviŝilon!

SENHAVULO.

Se mi pli juna estus.....

AL S[ro] SEYNAEVE

DEDIĈAS

TRADUKINTO (1).

Se mi pli juna estus, fraŭlino,
Ho, se mi estus pli juna,
Mia trinkaĵo estus ne vino,
Sed el rigardoj viaj la suna
Nektaro dolĉa, fraŭlino!

Vi min tiame ekamus eble,
Anĝelo klara.....
La kor' ektremis nun nehalteble;
Feliĉ' ja estus troe senbara,
Se Vi min ekamus eble....

Ne serĉus mi tiam sur nokto ĉiela
Je lun' aŭ stelaro....
Mi vin rigardadus nur, bela anĝelo;
Ĉar Vi ja pli multe eklumas ol klaro
De stela ĉielo.....

Mi malestimus sunan klarecon
Kaj dolĉan printempan spiron...
Mi trinkus sole Vian belecon,
En Vi havante mian inspiron
Kaj sunklarecon....

Sed ve! mi estas troe maljuna....
Ve! mi ne povas jam peti
Ke min varmigu la amo suna....
Mi sola povus kanton kanteti,
Estante troe maljuna...

De Vi forkuras mi kun sufero,
Ho Vi, papilio ora!
Ĉar ne permesas al mi fiero,
Ke mi montriĝu sopira, plora....
Forkuras mi kun sufero....

Mi ride trinkas.... mi trinkas vinon
Kun miaj larmoj miksitan,
Kaj mi rigardas, bela knabino!
Vian estonton nube kovritan,...
Kaj trinkas vinon...

El poezioj de la pola poeto Adam Asnyk
tradukis
LEO BELMONT.

(1) La tre lerta tradukinto de tiu ĉarmega poezio, S[ro] Leo Belmont, estas fama pola poeto, loĝanta en Varsovio kaj unu el niaj plej bonaj Esperantaj verkistoj. Li estis inter la nepre unuaj Esperantistoj kaj, en tiuj malesperigaj momentoj, li skribis al D[ro] Zamenhof entuziasman leteron, en kiu li antaŭdiris la triumfon de Esperanto kaj kiun publikigis, antaŭ nelonge, la revuo « *Lingvo Internacia* ». Li estis tre rimarkinda kongresano de la ĵusa Bulonja kongreso kaj dediĉis al nia Direktoro, memore de ilia tiama interamikiĝo, la jenan versaĵon de Asnyk, skribitan en stilo de Asnyk, « maturan frukton de granda poeto ». Ĝin sendante, li tre sprite skribas (li bonvolu pardoni nian ĵurnalistan maldiskretecon): « .... Nun demando .... Ĉu vi, juna poeto, al kiu verŝajne ridetas ame belaj flandraninoj kaj kiu varme ankoraŭ povas ilin kisi, ĉu vi komprenos sufiĉe forte grandan doloron de vortoj: « Se mi pli juna estus! »... Ha! mi jam estas maljuna!.... (en komparo de mia *plenhara* kaj plenfajra juneco) mi ilin, bedaŭre, komprenas!... Memoru, Sinjoro, ke vi estos ankaŭ iam maljuna! »

DIVERSAĴOJ.

Nova Flandra Opero : « *De Vlasgaard* ». — » De Vlasgaard » (La linokampo) estas poeziaĵo de juna tre talenta poeto flandra, S° René De Clercq. El tiu poeziaĵo, alia juna verkisto flandra, S° Sevens eltiris operolibreton kies muzikon verkis S° J. Van der Meulen, Genta muzikverkisto, jam ŝatata pro du antaŭaj teatraĵoj unuaktaj kun interludo : Liva, kaj Le Dolmen.

La agado de l' opero « De Vlasgaard » estas resume jena : Kamplaboristo Dolf amas kaŝe brunharan ŝpinistineton Ceelke (Selk') kaj estas amata de ŝi. Sed, farmisto Krelis, trinkulo kaj mastro de Dolf, ankaŭ amas Ceelke. La fratino de Krelis, la tropiulino Julie volas nepre edziniĝi je Dolf. — Dolf kaj Ceelke malkovras unu ĉe la alia kaj al la alia sian reciprokan amon. Krelis kaj Julie konspiras kontraŭ ili kaj fine, Krelis, trovante Dolf kaj Ceelke kune, kaj eniĝante en teruran ĵaluzan koleron, mortigas Dolf'on.

Jen do agado vilaĝana kiel iafoje okazas reale en la flandraj vilaĝoj. Ĝi okazas meze en la flankaj scenoj, kaj la libretverkisto intermetis en sian verkon procesion, vilaĝan feston kun sekvantaro ; poste li kondukas nin en la domon de Ceelke laboranta sur sia grandega teksilo kaj fine denove en la vilaĝon proksime de l' linokampo, kie Dolf estas mortigota.

La muzikisto mirinde alfaris sian sonan komentarion al la cirkonstancoj. Li uzas sobre kelkajn « Leitmotivojn » ; dum la festo li igas kanti ĥore popolkantojn, kaj verkis kelkajn melodiajn perlojn. Precipe citindaj estas la kanto de Dolf « Ik ben van den buiten. ik ben van den boer » (Mi estas el kamparo, mi estas vilaĝano) ; la tekskanto de Ceelke, finiĝanta tre lerte en plora ĝemo post malaminda sceno kun Krelis ; kaj la sprita kanto de vilaĝanino Fietje « Diep in het koren, Daar ging er een lied » (meze en la greno aŭdiĝis kanto).

« De Vlasgaard » estas ludita je l' unua fojo en la Genta flandra teatro, la 8an de Oktobro pasinta. Rimarkinde estas ke la orĥestro, sub la lerta direkto de S^ro Roels, la bonega flandra muzikverkisto, devis studi tiun verkon sceno post sceno, ĉar la aŭtoro, skribinte ĝin antaŭe por fortepiano, ĝin tute lastmomente orĥestrigis, kaj transdonis laŭvice la finitajn paĝojn al S^ro Roels. Oni povas do diri ke la publiko gustumis la 8an de Oktobro verkon vere « nove bakitan » ! De la unua vespero ĝi varbis grandegan sukceson kaj en ĉiu prezentado diversaj partoj estas bisigitaj. La 24an de Oktobro « De Vlasgaard » estis ludata antaŭ entuziasma kaj eleganta publiko. La Urbestraro estis invitita. La autoroj estis festataj kaj devis sin montri sur la scenejo kie ili ricevis garbojn meze de laŭta aplaŭdado. La verko estis ankaŭ ludata en Bruĝo, de la Genta aktoraro, kiu ĝin prezentos proksiman lundon 30an de Oktobro en Bruselo.

La « Vlasgaard » estas do nova juvelo en la arta diademo flandra kaj la Gentanoj ĝin certe reaŭdos multajn fojojn ĉar kiam teatraĵo flandra sukcesas, ĝi facile atingas dudek, ĝis dudek kvin kaj eĉ pli da prezentadoj dum unu sezono.

La Tunelo de Siloe. Okaze de l' finiĝo de l' traboro de de l' Simplon, D^ro Bertholet, profesoro ĉe la Basela Universitato, altiris la atenton al alia montraboro pli modesta, sed kiu estis farata antaŭ 25 jarcentoj. Ĝi estas la unua konata traboro de galerio tra la ŝtonegoj.

Oni legas en la « *Libro de l' Reĝoj* » (Biblio) ke reĝo Ezekias kiu verŝajne reĝis en Jerusalem de 727 ĝis 699 antaŭ J.-K. konstruis akvujon kaj kondukvojon kaj tiel alkondukis akvon en la urbon. Tion plicertigas la « Ekleziastiko » en kiu oni legas : « Ezekias fortikigis la urbon alkondukante akvon en ĝin kaj traborante la ŝtonegon per bronzo por konservi la akvon en akvujo. » Tiu traboro, efektivigita per bronzaj laboriloj, rilatas, laŭ la nunaj scienculoj, la tunelan de Siloe, kiu alkondukas en la urbon akvon el fonto troviĝanta oriente je Jerusalem. Ŝajnas ke Ezekias, tion farante, havis duoblan celon : havigi bonan akvon al la urbo kaj samtempe senigi je ĝi la sieĝontajn malamikojn.

Ŝajnas do certe ke la tunelo de Siloe, kiu ankoraŭ nun ekzistas, estis konstruata de l' hebrea reĝo, sed antaŭ nelonge oni hazarde ekkonis la teknikajn detalojn de tiu konstruado. En 1880, infanoj banantaj en la tunelo trovis surskribaĵon faritan per antikvaj hebreaj leteroj ; atenta ekzamenado montris ke tiu surskribaĵo estis farata en la tempo de l' konstruo de la tunelo. Malgraŭ kelkaj mankoj, jen estas la senco de tiu skribaĵo : « (Finis) la traborado. Jen kiamaniere oni ĝin faris : Kiam la borilo de unuj.... kontraŭ la pikilo de aliaj. Kiam tri ulnoj ankoraŭ (estis traborotaj), tiam (oni povis aŭdi) la voĉon de unuj vokantan la aliajn, ĉar estis (malfermo) en la ŝtonego je la suda flanko.... kaj, en la tago de l' finita traborado, la boriloj de la laboristoj renkontiĝis. Tiam la akvoj alfluis en la akvujon lokitan je interspaco da 1200 ulnoj. Kaj la ŝtonego super la laboristoj estis alta je 100 ulnoj. »

Tiu priskribo nepre certigas ke oni faris la traboron komencante ĉe l' du kontraŭaj ekstremaĵoj : tion pruvas ankoraŭ la postsignoj de l' boriloj sur la muroj ĉar tiuj signoj havas kontraŭan direkton je l' du flankoj norda kaj suda.

La laboro ne senerare finiĝis. Oni povas vidi ke pli ol unu fojon oni devis ŝanĝi la direkton, eĉ ke oni devis lasi galeriojn jam komencitajn. Ŝajnas, laŭ la surskribaĵo, ke la renkontiĝo okazis ĉar la laboristoj aŭdis reciproke siajn voĉojn. Estas certe ke la nordmontrilo, kvankam oni ĝin uzis en Oriento autaŭ tre longe, ne povis esti uzata de la inĝenieroj de Ezekias.

Tiu tunelo havas la formon de **S** : ĝi estas longa je 531 metroj, kvankam la rekta interspaco inter la du malfermoj estas nur 332 metroj. La hebreaj inĝenieroj do ne povis trabori laŭ rekta linio ; kontraŭe ili ĉiam konservis la horizontalan nivelon. El tio oni povas kredi ke, jam en tiu tempo, oni konis kaj uzis ian primitivan nivelilon.

La fino de la haŭtsulkoj. La scienco nun klopodas por krei artan junecon: tio ja estas fantazie priskribata en alia artikolo de ĉi tiu numero « Internaciaj Distranĉistoj ». Jam oni certigis ke Profesoro Metchnikoff trovis la « *bacterium senectutis* », la mikrobon de l' maljuneco kies « serum'on » bedaŭrinde oni ne ankoraŭ vendas : tio ne ŝajnas tre kredebla sed la sagaculo tamen montris la veran fiziologian kaŭzon de l' maljuneco, kaŭzon eble iam venkotan. Certe estus sensaĝe kredi ke la scienco iam venkos la morton sed oni povas esperi ke ĝi forigos de la homoj la maljunecan kadukiĝon. Jen nova pruvo :

Unu el la kutimaj signoj de tiu kadukeco baldaŭ malaperos ĉar fiziologiisto ĵus elpensis la rimedon forigi la haŭtsulketojn. Laŭ la anatomiistoj, ili estas haŭtaj faldetoj kaŭzataj de la malapero de la subhaŭta graso ; laŭ la poetoj, ili estas la vojetoj sur kiuj la forirantaj iluzioj renkontas la sperton kiu paŝetante alvenas. Nu, tiu fiziologiisto malaperigas ilin per lerta « Masaĝo », post enŝprucigo de miksaĵo de lanolino kaj vazelino. Ni rejuniĝu !

Sed ĉu tiu miksaĵo ankaŭ ne malaperigos la poezion de la malvarmiĝanta aŭtuno de la vivo ?

Internacia konkurso de vetera antaŭvido. La internacia konkurso de vetera antaŭvido, organizita de la Belga Astronomia Societo okaze de la Lieĝa Ekspozicio, okazis ĉe la Lieĝa Universitato dum la lastaj tagoj de pasinta Septembro. La unua premio estis aljuĝata unuvoĉe al S^ro Gabriel Guilbert, el Caen (Francujo), post tritaga ekzamenado dum kiu li uzis kaj konigis proceduon per kiu li povas precize antaŭvidi la translokiĝojn de l' centroj de alta kaj malalta aerpremo en Eŭropo : kvankam tiu metodo ne ankoraŭ havigas absolutan certecon, tamen ĝi ebligis antaŭmontri plenajn ŝanĝojn, ĝis nun nepre neantaŭvideblajn per la aliaj metodoj.

Jen estas bonega paŝo antaŭen sur la malfacila vojo al la antaŭvido de la vetero kaj oni devas tre laŭdi la iniciativon de la Belga Astronomia Societo. Ni esperu ke oni atingos baldaŭ ŝatindajn kaj tre dezirindajn rezultatojn.

Orienta Fabelo. Scienculo enŝipiĝas en ŝipeton por traveturi larĝan riveregon ; li diras al la ŝipisto :

— Ĉu vi konas la Historion ?

— Ne.

— Vi do perdis la duonon de via vivo ! ĉu vi konas la Matematikon ?

— Ne.

— Vi do perdis la tri kvaronojn de via vivo !

Dum la scienculo diras ĉi tiujn lastajn vortojn, venta ekbato renversas la ŝipeton.

— Ĉu vi konas la naĝarton ? diras siavice la ŝipisto al la malfeliĉa scienculo baraktanta kontraŭ la ondoj.

— Ve ! ne.

— Nu, vi perdis vian tutan vivon !

FRANCA-FLANDRA FAKO.

Notes en marge de l'espéranto.

L'activité volapükiste. — Les Schleyeristes de Constance. — Des documents. — La faillite du volapük.

J'ai eu l'occasion de vous dire déjà que les volapükistes avaient, en ces derniers temps, donné signe de vie et que les partisans de cet idiome barbare, qui a pendant si longtemps jeté la suspicion et le ridicule sur notre belle cause, ne négligeaient aucune occasion de montrer qu'ils existent encore.

Ces volapükistes, bien entendu, sont des « purs » restés fidèles jusqu'au bout aux principes posés par l'abbé Schleyer et qui répudient énergiquement les scissionnaires, fondateurs de cette fameuse académie volapükiste d'où sortit l' « Idiom neütral. » Leur forteresse est Constance, en Allemagne, leur fief la « Konstanzer Abendzeitung » et quelques autres revues germaniques ou autrichiennes, que la collaboration d'un « Herr Doktor X... » flatte infiniment.

Il est curieux de considérer combien certains hommes foncièrement intelligents peuvent s'attacher à une idée, la défendre malgré et contre tous les arguments du monde et s'y cramponner en dépit du progrès. Aucun esprit indépendant ne contestera plus aujourd'hui l'écrasante supériorité de l'espéranto sur le volapük. Cela n'empêchera pas cependant certains partisans de la langue de Schleyer de la défendre énergiquement, même devant le triomphe de Zamenhof.

Ainsi sont les volapükistes de Constance. Ils sentent depuis longtemps que la partie est perdue, que le volapük, n'étant pas viable, n'a pas pu vivre, qu'il a succombé sous le ridicule, que rien ne le ressuscitera. Cependant, ils continuent à prétendre que leur « langue universelle » est la seule réellement simple, pratique, ayant fait ses preuves et destinée à conquérir le monde. Il n'y aurait là qu'un demi-mal si ces affirmations saugrenues n'étaient que la douce manie de quelques illuminés, attachés à un idéal et qu'aucune désillusion n'a pu en distraire. Malheureusement, on les répand encore et de mille façons, surtout en Allemagne et plus généralement dans les pays germaniques. Tous les articles parus dans les quelques journaux qui soutiennent encore le volapük sont soigneusement réimprimés et envoyés périodiquement à d'autres revues qui, parfois, mal averties, les publient.

J'ai reçu, il n'y a pas longtemps, par l'entremise d'un de mes amis, un pareil envoi de propagande volapükiste adressé à un journal anversois (et vraisemblablement aussi à un grand nombre d'autres périodiques). Il est curieux à parcourir. Ce sont sept feuilles détachées — (numérotées de 844 à 850, ce qui tendrait à prouver que ce système est appliqué depuis longtemps)— comprenant des tirés-à-part d'articles de journaux et des attestations en faveur du volapük.

Il y a là — pour un espérantiste au courant de la question — de quoi se payer,comme on dit,une pinte de bon sang. On peut lire en effet dans les articles reproduits des énormités comme celles-ci : « ...Nous possédons depuis 25 ans une langue universelle éprouvée, qui a été pratiquement appliquée à toutes les branches du commerce, des communications, de la science, de l'art et de l'industrie, à savoir la seule langue universelle qui mérite ce nom — le volapük ? ! » (*Konstanzer Abendzeitung*, 8 septembre 1904). Et cette autre « ..Soyons justes et accordons notre appui au volapük, le seul système qui, en considération de sa carrière, est en état de répondre à toutes les attentes ». (*Merkuria* de Berlin, 19 juin 1904). Voici mieux encore : « La langue universelle de Schleyer est reconnue comme étant la langue la plus parfaite du globe, extraordinairement simple et facile, et étonnamment riche en expressions grammaticales. Elle se parle et se chante admirablement (!) et est très euphonique (sic) » (*Konstanzer Nachrichten*, 1905).

Les « attestations » que les volapükistes, de leur propre aveu, possèdent au nombre de deux mille, ce qui n'est pas énorme, ne sont pas moins curieuses. Certains d'entre ces témoignages sont de purs chefs-d'œuvre.

M. le Dr M. Ohblidal, entre autres, écrit dans le *Neuigkeits Weltblatt* de Vienne, le 19 février 1905 : « Mon programme secret est celui-ci : Création d'une commission pour l'introduction de la langue universelle volapük, non seulement dans toutes les écoles, mais encore dans les universités (en Autriche). Chaque nation a le droit de conserver sa langue maternelle ; pour les communications d'une nation à l'autre, on se servira du volapük ».

On s'estime heureux, à cette lecture, de n'être pas Autrichien !

La *Strassfurter Zeitung* est très enthousiaste du volapük, et, au surplus, bien informée. On peut lire en effet dans son numéro du 25 novembre 1904 : « Le volapük a subi l'épreuve du feu, et a conquis le monde ! »

Un certain M. J. à Emden, a bien du plaisir : « A côté de mon travail professionnel, écrit-il, l'étude de la langue universelle Volapük est mon occupation la plus chère. Je porte toujours le grand dictionnaire dans la poche de mon habit, et j'emploie tous mes loisirs à enrichir mes connaissances ». Pour apprendre le volapük, c'est en effet la meilleure façon. J'en sais quelque chose. Cependant les volapükistes de Constance ajoutent : « Comment croire, après de pareils témoignages, que le volapük soit assoupi ou endormi, comme on l'a prétendu ? »

Ça n'est pas bien difficile cependant.Il suffit, pour cela, de considérer le n° 850 de la collection de documents en question et dont l'introduction est ainsi conçue : « Konsälün volè. Balidò : baliadis ut, kelis jünu äfélejedon len mologlugodi Marsani : gebonöz füdo plo blünam e mökam kli nika vata, saunik, lesciedika, bazilnoik ! » Cela veut dire tout simplement — en volapük, bien entendu — : « 1. Les milliards que jusqu'ici on a jetés au moloch Mars seraient bien plus utilement employés à la fabrication et à la délivraison d'eau pure, saine, riche, stérilisée. »

J'ignore ce que l'eau stérilisée a de commun avec la propagande volapükiste, mais je constate que cette bonne langue universelle est au moins à cent coudées au dessous de l'espéranto. Ah ! si nos partisans se donnaient autant de mal que les volapükistes pour défendre une cause infiniment meilleure !

Comme nous ferions du chemin !

VIEILHOMME.

Propaganda.

Onze oproep van verleden maand schijnt niet vruchteloos gebleven te zijn. Met het grootste genoegen vernamen wij, dat de *Belga Sonorilo* zich mag verheugen over de getrouwheid der oude abonnenten en over de aanwinst van een groot getal nieuwe inschrijvers. Zoo ook ontving de Belgische Esperantistische Bond menigvuldige toetredingen, vooral van personen van aanzien.

Twee machtige middelen ten beste der Esperantistische beweging, werden aldus in ruime mate bevorderd. Verblijdend teeken!

Laten wij daarbij nog hopen, dat ook het Esperanto vinnig moge verdedigd worden door het woord, en dat wij zullen mogen rekenen op de toewijding onzer bekwame en verkleefde voordrachtgevers. Zelfs in steden van minderen rang en eenigzins aanzienlijke gemeenten vindt men wetenschappelijke kunstlievende of letterkundige vereenigingen, waar onze redenaars een intellectuëel en weetgierig publiek zouden ontmoeten. Ook bestaan er te lande talrijke onderwijzerskringen, waar onze zaak met niet minder bijval kan voorgesteld en verdedigd worden.

In beide gevallen zou men kunnen overeenkomen tot het inrichten van leergangen.

***

Al wie onze zaak omhelsd heeft, is door het feit zelf een enthusiast, geestdriftig niet alleen voor zich, maar ook bezield met den geestdrift, die anderen verovert. Laten wij dan ook de bijzondere, de occasioneele propaganda niet onbenuttigd, de propaganda welke te ieders beschikking is.

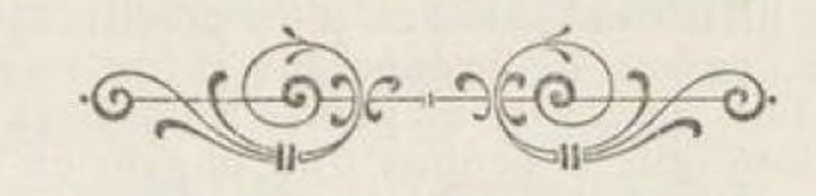
Geen middel diene verwaarloosd te worden. Op onze leestafel zullen wij onze Esperantistische boeken en tijdschriften derwijze in het zicht leggen, dat zij de aandacht der bezoekers trekken; ook op reis, in den spoorwagen, kunnen wij de *Belga Sonorilo* en vooral het weekblad *Esperanto* zoodanig vertoonen, dat het aanleiding geeft tot een gesprek over onze zaak. Laten wij in onze betrekkingen Esperantopostkaarten gebruiken of briefpapier met de vignet Esperanto, zooals er bij voorbeeld vervaardigd werd door de firma Moorrees van Antwerpen. Onnoodig er op aan te dringen dat wij in het openbaar met de *samideanoj* Esperanto zullen spreken.

Wij kennen dames, die de groene star, ons herkenningsteeken, als doekspeld dragen en daardoor menigmaal — natuurlijk zeer welsprekend! — voor onze zaak hebben kunnen pleiten, — alsook heeren, die op hunne rooktafel het vijfstralig aschbakje gebruiken, en... hunne vrienden de cigaret *la verda stelo* aanbieden, een zeer geprezen produkt, hetwelk ons Antwerpsch medelid Cassiers in de wereld gezonden heeft.

En waarom zouden wij bij gelegenheid onze gasten niet onthalen op Esperantaj vafletoj met een smakelijk glaasje Esperanta visko, aperativo Zamenhof, Esperantine of.... Ĉampanvino Zamenhof? Mijns dunkens zou zulks, hoofdzakelijk het laatste middel, bijzonder probaat wezen. Vooral bij het ledigen van een vonkelenden beker Ĉampanvino wordt de tong losser en de welsprekendheid vuriger. De harten kloppen beter op dezelfde maat, en er ontstaat warmer, inniger samenneiging...

Wat dunkt u, *Geamikoj*?

AMATUS.

UIT ANTWERPEN.

Op Zaterdag avond van den 14ⁿ Oktober laatst hield de « Antverpena Grupo » ter gelegenheid der herneming van de leergangen, een tooneel- en letterkundig avondfeest.

Ruim 150 dames en heeren, oprecht een uitgezocht publiek, woonden deze vertooning bij.

De ondervoorzitter Heer apotheker O. Van Schoor, opende de vergadering, verwelkomde de aanwezigen en verontschuldigde heer Bevelhebber *Lemaire*, welk op het laatste oogenblik verhinderd was geworden het feest bij te wonen en ons per spoedbrief had verwittigd.

Het programma van het feest was keurig opgemaakt en de opvoering der verschillende nummers was van aard om de moeilijksten te bevredigen. Ook werd het einde van ieder nummer op daverend handgeklap onthaald. Vooreerst kregen wij *Flandra Popolfesto* uit Blockx, *Milenka*, door M. en Mevr. Willem Van der Biest meesterlijk uitgevoerd, ten gehoore. Mevr. Jansen gaf ons *Printempo venos* en *Ario uit Carmen* ten beste. Mejufvrouw Herz droeg *L'Espero* van Dr Zamenhof voor. Mevr. Joris liet ons een Ario uit Samsom en Dalila hooren alsmede *Mi konas kanton* van W. Demol en *La juna Vidvino* van Willems. M. Luyten zong *Kion mi amas* en *Strofoj* van Flégier.

Wij moeten hier vooral aanstippen de zuivere uitspraak en de overprachtige manier van voordragen van Mejufvrouw L. Van der Biest, die ons het lieve *Merlonesto* van J. Van Beers zoo heerlijk, en *Ĝis la revido* van Clarence Bicknell op zoo diepgevoelde en tot het hart sprekende wijze vertolkte. Het laatste stukje had zoo diep de aanwezigen geroerd, dat aan het handgeklap geen einde kwam, vooraleer de talentvolle voordraagster het gedicht nogmaals herhalen wilde.

Vergeten wij niet te melden dat het fransche stukje *Une heure d'Espéranto*, oprecht veel bijval genoot en de aanwezigen op aangename wijze met het praktische der nieuwe wereldtaal in kennis bracht, dank zij de meesterlijke uitvoering van Mejuffer L. Van der Biest, en MM. Haenen en Thielens.

Ten slotte werden de aanwezigen nog vergast op eene aangename « causerie » van den heer L. Blanjean van Brussel welke met zijne gekende welsprekendheid eene menigte merkwaardigheden en nieuwsjes over het Esperanto vertelde.

Al de aanwezigen verlieten oprecht voldaan en tevreden de Congozaal van de Taverne Royale, elkander een hartelijk *Ĝis la revido* toewenschende. Wij zijn overtuigd dat dit feest waarlijk als eene belangrijke gebeurtenis in de geschiedenis van onze Groep zal aangeteekend blijven en dat de uitslag ervan, onder propagandaoogpunt hoogst verheugend zal mogen genoemd worden.

INTERIM.

L'Esperanto à l'Etranger.

Chaque jour montre un nouveau pas en avant de notre Idée, chaque jour voit augmenter le nombre de ceux qui emploient notre langue non pas à simple titre de curiosité ou par dilettantisme, mais bien dans un but plus positif. Il devient déjà incalculable le nombre de prospectus et de circulaires commerciaux que l'on rencontre un peu de tous côtés. L'exposition organisée à Boulogne à propos du Congrès en a montré des quantités, se rapportant aux choses les plus diverses, émanant de commerçants qui cherchent à étendre leurs relations à l'étranger. Le nom même de notre langue a été donné comme marque aux produits les plus divers: plumes, crayons, papier Esperanto; biscuits, liqueurs, champagne Esperanto; savons et cigarettes Esperanto, etc. etc.

L'idée mérite d'attirer l'attention des commerçants belges, car il est certain que dans l'état actuel de la question, l'Esperanto — ou plutôt l'Espérantisme — constitue une sorte de franc-maçonnerie dont les adeptes sont toujours prêts à s'entr'aider.

Le domaine intellectuel s'enrichit aussi chaque jour un peu plus. « La Plume sténographique » (journal français édité à Limoges) annonce pour paraître prochainement: « *Metodo de stenografio, Alfabo de l' franca sistemo Duployé al la lingvo internacia Esperanto* », c. à d. « *Adaptation de la méthode de sténographie Duployé à la langue internationale Esperanto* ».

De son côté, le Groupe médical Espérantiste de France (présidé par le professeur Bouchard, de l'Académie de Médecine et des Sciences) édite en ce moment un dictionnaire latin-français-esperanto des termes d'anatomie (1). C'est là un fait très important pour l'Histoire de l'Esperanto, car c'est un pas effectif dans la voie de la constitution de nos vocabulaires techniques. Le susdit dictionnaire est basé sur le vocabulaire latin, adopté par les Allemands au Congrès de Bâle en 1895 et employé depuis lors par les peuples du Nord de l'Europe.

Nous venons de recevoir de la maison Duchochois, de Boulogne-s/-Mer, une étiquette, vert sur blanc, servant aux boites de harengs que cette maison met en conserve. L'étiquette est rédigée en Esperanto. La même maison nous avoir des timbres-réclame, également en Esperanto.

De nombreuses nouvelles arrivées d'Angleterre démontrent que nos partisans anglais ne dorment pas. Depuis un peu plus de deux ans, ils sont entrés dans le mouvement, et leurs progrès sont réellement remarquables.

Nous recevons entre'autres une circulaire de M. E. S. Whitaker. de Shrewsbury annonçant la fondation d'un groupe médical espérantiste en Angleterre. Il désire des correspondants dans tous les pays ; il se propose d'éditer bientôt un bulletin et demande qu'on veuille bien lui envoyer des articulets, des avis etc. etc.

EN ALLEMAGNE, de nouveaux cours se donnent à Neu-Ulm, Jena, Klein-Augezd ; à Leipzig on organise un groupe ; le groupe de Brunswick a organisé une réunion pour faire connaître l'Esperanto aux membres du VIIIe Congrès de Stenographie. Les autres groupes de Berlin, Hambourg, Franéfort, etc. sont en pleine activité.

L'Allemagne s'éveille et bientôt, grâce aux efforts de notre ami Borel de Berlin, elle deviendra bonne terre espérantiste.

EN AUTRICHE., les journaux viennois se montrent peu à peu favorables à l'Esperanto ; ils ont donné des comptes-rendus du Congrès. Nos amis viennois s'attendent à voir leurs peines récompensées.

EN ITALIE s'est fondé le « Comptoir Commercial Espérantiste », sous les auspices de la Fédération Espérantiste de Sicile. Le siége du comptoir est à Palerme. C'est là non seulement un bon instrument de propagande, mais encore un organisme qui pourra procurer des bénéfices à ses créateurs. Il serait désirable de voir semblable institution dans chaque pays.

Nous apprenons avec grand plaisir qu'un groupe vient enfin de se fonder à Rome. Nous le devons à la patience de Mgr. Luigi Giambene, professeur d'hébreu à l'Université de « *Propaganda Fide* » qui depuis longtemps déjà travaillait dans ce but. Nous lui adressons nos respectueuses félicitations pour son beau succès.

J. COOX.

(1) 5 francs, chez le Secrétaire du Groupe, Dr P. Rodet, 7, rue Boileau Paris.

BIBLIOGRAFIO.

Ni detale analizos kaj kritikos la verkojn, se oni sendos al ni almenaŭ du ekzemplerojn. Ni nur citos la aliajn.

A Christmas Carol (Kristnaska Sonorado) *de Ch. Dickens. Esperantigita de Martyn Westcott. Kolekto Aprobita. Pr. 1,25 fr.* — Kun vera plezuro mi legis tiun bonegan tradukon de l' fama verko de Ch. Dickens: « *A Christmas Carol* ». Jam antaŭ longe mi legis la anglan originalon sed, pro la vere angla skribmaniero de l' verkisto, tiu legado estis por mi tre malfacila kaj mi konfesas ke, legante la Esperantan tradukon, mi ĝuis plezuron certe pli grandan. Ĉar Dickens estas eble la plej angla el ĉiuj anglaj verkistoj: lia imago, lia penso, liaj vortoj kaj frazoj, ĉio en li estas tute angla, ĉio havas tiun tre karakterizan, tre specialan econ kiun oni ne povas priskribi sed pri kio oni nur povas diri ke ĝi estas « angla »: tial li estas aŭtoro tre malfacile tradukebla en aliaj lingvoj kaj lin oni povus plene ĝui nur legante liajn originalojn, se Esperanto ne ekzistus. Efektive, mi povas diri ke traduki la verkojn de Dickens estis serioza eksperimento de la taŭgeco de Esperanto por literaturaj tradukoj kaj mi povas aldoni ke tiu eksperimento plene sukcesis. Jes, la traduko estas tre bona kaj ĝi meritas bonan lokon en la Esperantistaj bibliotekoj.

Ĝi ankaŭ estas ĝenerale korekta kaj nur maloftajn kaj negravajn erarojn oni povas trovi en ĝi. Mi citos kelkajn el ili, ĉar oni ofte trovas ilin en la Esperantaj ĵurnaloj aŭ libroj: *tiel kiel* anstataŭ *kvazaŭ*, *rigardis ĉirkaŭ sin sur la plankon*; ankaŭ tre ofte mi trovis la eraran uzon (kaj tiu eraro estas tre komuna) de la eca adjektivo : *certa* anstataŭ la nedifinita adjektivo: *ia*, aŭ por traduki la nedifinitan artikolon, ekz. : *ĉe* **certa** *pordo*, *pri* **certaj** *aliaj aferoj*, k. c... Ankaŭ mi tre bedaŭris la uzon de l' stranga vorto: *homino*.

Fine, kiel la kritikisto de « *Lingvo Internacia* », mi demandos la tradukinton kial li tradukis la vorton: *carol* per: *sonorado*. Ĉu « *carol* » ne signifas: « *kanto* »? Ĉu « *A Christmas Carol* » ne signifas « *Kristnaska kanto* »?

Lernolibro de Esperanta Stenografio. (Sistemo Stolze-Schrey) de Frederiko Schneeberger, pastro. — Jam la sistemoj stenografiaj de Brauns, Scheithaŭer, Duployé estis alfaritaj al Esperanto; sed, krom malgranda libreto de Sinjoro Stalhberg (sist.Brauns), neniu el tiuj metodoj estas publikigita. Nun Sinjoro pastro Schneeberger, kiu, jam pasintan jaron, verkis kvarpaĝan resumon de l' sistemo Stolze-Schrey, publikigis plenan lernolibron.

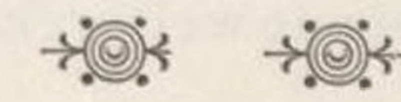
En mallonga antaŭparolo la aŭtoro tuŝetas la utilecon de l' Stenografio por ĉiuj homoj; en kvin lecionoj li klarigas la tutan sistemon; en ĉiu leciono estas multaj ekzemploj kaj duoblaj ekzercoj. Post la lasta leciono estas legaĵo stenografia kvarpaĝa; sekvas historio pri la sistemo Stolze-Schrey, konsiloj al komencantoj kaj fine unupaĝa plena resumo.

Oni povas preferi sistemon pure alfabetan je tiuj kun simbola reprezento de la vokaloj kaj kun dikigoj, kiel tiu-ĉi; Sed oni devas konfesi ke pli ol unu vojo kondukas Romon; kaj tiu-ĉi, montrita de Sinjoro Schneeberger, estas certe bonega. La alfaro estas videble rezultato de stadudo pri la Esperanta fonotiko; la monogramoj estas facile skribeblaj kaj neniam ili tro malproksimiĝas de la skriblinio.

Cetere la alfaraĵo estas uzita praktike de sia aŭtoro dum la Unua Kongreso Esperanta por noti la diskutadojn.

La sistemo estas klarigata tre simple kaj kompreneble por nespecialistoj. Tial, kaj pro la multaj ekzemploj, ekzercoj kaj legaĵoj, ĝi tre bone taŭgas por memlernado. Nur unu malbonaĵeto tre facile forigebla: mankas dua parto, « ŝlosilo » kun la solvo de l'ekzercoj, tiamaniere ke nun la lernanto ne povas kontroli ĉu la monogramoj de li skribitaj estas korektaj: sed, eble, tia ŝlosilo estas eldonota.

Cetere la libro estas plej zorge presata kaj la monogramoj plej belskribe litografiitaj. Unuvorte, la libro havas allogan eksteraĵon, kaj ĉar ĝi kostas nur unu frankon, mi estas certa ke multaj Esperantistoj deziros konatiĝi je tiu bona verko, kaj ĝin aĉeti ĉe la aŭtoro, Sinjoro Pastro F. Schneeberger, Laufon, Svisujo.

Belga Kroniko.

La ĝenerala kunveno de Antverpena Grupo Esperantista okazis la 30^{an} de septembro lasta. Je tiu okazo, la Grupo organizis malgrandan vesperkunvenon. Post parolado de l' Prezidanto, S^{o} Van Melckebeke, oni aŭdis la raportojn de l' sekretario kaj de l' kasisto. Poste, la ĉiam sindonema Sinjorino Jansen aŭdigis diversajn esperantistajn kantojn aŭ tradukaĵojn: *Serenado*, de Braga; *Printempo venos*, *Ĉu vi konas la landon*, k. c.; S^{o} R. Van Melckebeke rakontis denove sian poezion « *La malsana junulo* », kiun oni ĉiam plezure reaŭdas.

Post propono de l' komitato, ĉiuj ĉeestantoj voĉdonis entuziasme la aliĝon de Antverpena Grupo Esperantista al la Belga Ligo Esperantista. Oni nomis kiel delegitojn por alesti la kunsidojn de la Ligo, $S^{oj n}$ Van der Biest-Andelhof, kaj L. Jamin.

La 13^{an} de oktobro, antaŭ 35 aŭdantoj, S^{o} Oscar Van Schoor malfermis kurson en la flandro lingvo, ĉe la societo « Eigen Taal ». Ĉie oni trovas S^{on} Van Schoor, vicprezidanton de Antverpena Grupo Esperantista, kiam paroladoj flandraj estas necesaj. Li ĉiam estas je la unua vico de l' batalantoj. Ni dankas sincere tiun propagandiston pro lia sindonemo kaj ni esperas ke la lernantoj de lia kurso baldaŭ venos pligrandigi la nombron de la antverpenaj Kunlaborantoj.

La 14^{an} de oktobro, okazis granda festo je la okazo de l' malfermo de l' kursoj. Por komenci, S^{o} Van Schoor, anstataŭanta la prezidanton, legis leteron de Komandanto Ch. Lemaire, kiu promesis alesti la feston, sed kiu multe bedaŭris ke troa laboro malpermesis al li plenumi lian promeson.

« En ĉi tiu okazo, li skribis, mi estas devigata momente forlasi miajn « plej bonajn amikojn, sed atendante, ili perdos nenion, ĉar mi promesas « ke baldaŭ, mi venos por pasigi kun ili tutan vesperon, dum kiu mi « parolos pri mia vojaĝo en Afriko kaj mi faros lumajn reproduktojn de « niaj fotografaĵoj. »

CHRONIQUE BELGE.

L'assemblée générale de l'Antverpena Grupo Esperantista a eu lieu le 30 septembre dernier. A cette occasion le Groupe avait organisé une petite soirée. Après le discours du Président M. Van Melckebeke, on a entendu les rapports du Secrétaire et du Caissier. Ensuite, la toujours dévoué Mme Jansen a fait entendre divers chants ou traductions espérantistes: *Sérénado* de Braga; *Printempo venos*, *Ĉu vi konas la landon*, etc.; M. R. Van Melckebeke a redit sa poésie « La malsana junulo », que l'on réentend toujours avec plaisir.

A la suite d'une proposition du Comité, tous les membres présents ont voté avec enthousiasme l'affiliation du Groupe Anversois à la Ligue Espérantiste Belge. On a nommé comme délégués, pour assister aux réunions de la Ligue, MM. Vander Biest-Andelhof et L. Jamin.

Le 13 octobre, devant 35 auditeurs, M. Oscar Van Schoor a ouvert un cours en flamand à la Société « Eigen Taal ». On trouve partout M. Van Schoor, le Vice-Président du Groupe Espérantiste Anversois, lorsque des conférences en flamand sont nécessaires. Toujours il est au premier rang des combattants. Nous remercions sincèrement ce propagandiste pour son dévoûment et nous esperons que les élèves de son cours viendront bientôt grandir le nombre des collaborateurs Anversois.

Le 14 octobre a eu lieu une grande fête à l'occasion de l'ouverture des cours. Pour commencer, M. Van Schoor, remplaçant le Président, a lu une lettre du Commandant Lemaire, qui avait promis d'assister à la fête, mais qui regrettait beaucoup qu'un excès de travail l'empêchât de tenir sa promesse.

« Dans le cas présent — écrivait-il — je suis momentanément « obligé d'abandonner mes meilleurs amis; mais il ne perdront « rien pour attendre, car je leur promets que bientôt je viendrai « passer avec eux toute une soirée, pendant laquelle je leur « parlerai de mes voyages au Afrique et ferai des projections « lumineuses. »

BELGISCHE KRONIJK.

De algemeene vergadering der Antverpena Grupo Esperantista heeft op 30^{n} September j. l. plaats gehad. Na de redevoering van den Heer Voorzitter Van Melckebeke zijn de verslagen van den Sekretaris en den Penningmeester voorgelezen geworden. Vervolgens heeft de immer verkleefde Mevrouw Jansen verschillige zangen of esperantistische vertalingen ten gehoore gebracht: Serenado, *van Braga;* Printempo venos, Ĉu vi konas la landon, *enz. De Heer R. Van Melckebeke heeft andermaal zijn gedicht voorgedragen* La malsana junulo, *dat men steeds met genoegen terug hoort.*

Ten gevolge van een voorstel van het Comiteit hebben al de leden met geestdrift de aansluiting der Antwerpsche groep bij den Belgischen Esperantistischen Bond gestemd. Als afgevaardigden om de vergaderingen van den Bond bij te wonen werden genoemd de HH. Van der Biest-Andelhof en L. Jamin.

Op 13^{n} October heeft de Heer Oscar Van Schoor eenen Vlaamschen leergang geopend in de maatschappij « Eigen Taal ». Overal ontmoet men den Heer Van Schoor, wanneer het er op aankomt voordrachten in Nederlandsche taal te houden. Steeds bevindt hij zich in de eerste rangen der strijders. Wij danken rechtzinnig dezen propagandist voor zijne toewijding en hopen, dat de leerlingen van zijnen kursus weldra het getal der Antwerpsche medewerkers zullen komen vergrooten.

Op 14^{n} October had, ter gelegenheid van de opening der leergangen, een groot feest plaats. Bij den aanvang las de Heer Van Schoor, in vervanging van den Voorzitter, eenen brief van Kommandant Lemaire, die beloofd had het feest bij te wonen, maar die zeer betreurde, dat overvloedige werkzaamheden hem verhinderden zijne belofte te houden.

« In het tegenwoordig geval, — schreef hij, — ben ik voor het « oogenblik verplicht mij aan mijne beste vrienden te onttrekken; « maar zij zullen bij het wachten niets verliezen, want ik beloof « hun dat ik weldra met hen eenen avond zal komen doorbrengen; « ik zal hun dan over mijne reizen in Afrika spreken en mijne « voordracht met lichtbeelden ophelderen. »

Poste, la kantoj, deklamoj, k. c. komencis. Unu post alia, diversaj gemembroj de l' Grupo ludis muzikon, kantis aŭ deklamis. Por la unua fojo en Belgujo, oni reprezentis « Une heure d'Esperanto » interparoladaĵo inter tri personoj : tiujn rolojn ludis Fraulino Van der Biest kaj Soj Haenen kaj Thielens. La sukseco estis granda kaj la 140 ĉeestantoj konservos bonan memoron pri tiu bela vesperkunveno.

Por fini la kunvenon, So Lucien Blanjean, honora membro de l' Grupo kaj profesoro de Esperanto en Bruselo, diris kelkajn vertojn. Li rakontis siajn proprajn impresojn de l' Kongreso en Boulogne-sur-mer, kaj insistis pri la neceseco lerni Esperanton.

La parolado de So Blanjean, tre aplaŭdita, lasos certe gravan impreson en la memoro de tiuj kiuj havis la plezuron ĉeesti al tui ĉarma vesperkunveno.

Plenan sukceson atingis la esperantaj kursoj en Antverpeno ; la vira kurso, en « La Taverne Royale », kalkulas 60 lernantojn — ĝi okazas ĉiusabate, je la 21a ;

la virina kurso, en la urba instituto por fraŭlinoj « rue du Chêne », altiras 45 lernantinojn ; ĉiuvendrede, je la 17a ;

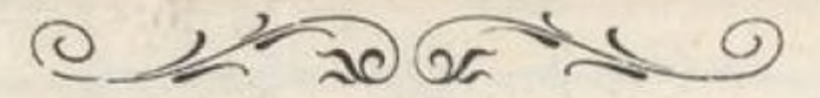
la kurso por Flandranoj, en la kunvenejo « Het Koningske » kalkulas 40 lernantojn ; ĉiumarde, je la 20a.

Bela estas la sukceso ! la semaĵo fruktiĝas, dank' al klopodoj de nia agema Antverpena Grupo. Ni gratulas ĝin sincere.

Ni rememorigu ke la kotizaĵo ĉe la Antverpena Grupo, kostas nur 4 frankojn ; ke la grupanoj ricevas abonon de la Belga Sonorilo ; ke ili rajtas sekvi la kursojn, kaj ke ili trovas, en la kunvenejo, ĉiujn gazetojn kaj librojn esperantajn, ĉio tio senpage.

El Verviers, la ĵurnalo « Le Travail » sciigas ke la tiea Poliglota Klubo organizas esperantan kurson, post parolado de So Mathieu kiu, antaŭ eminenta aŭdantaro, klarigis la ecojn kaj la meĥanismon de nia lingvo.

Ni esperu ke, en tiu urbo ankaŭ, nia afero sukcesos. J. COOX.

Ensuite, les chants et les déclamations ont commencé. L'un après l'autre, divers membres du Groupe ont fait de la musique, ont chanté ou déclamé. Pour la première fois en Belgique on a représenté « Une heure d'Esperanto », scène dialoguée entre trois personnes ; les rôles étaient tenus par Mlle Vander Biest et MM. Haenen et Thielens. Le succès fut grand et les 140 auditeurs conserveront un bon souvenir de cette soirée.

Pour terminer la réunion, M. Lucien Blanjean, membre d'honneur du Groupe et professeur d'Esperanto à Bruxelles a pris la parole. Il a raconté ses propres impressions au sujet du Congrès de Boulogne-sur-Mer, et insisté sur la nécessité d'apprendre l'Esperanto.

L'allocution de M. Blanjean, très-applaudie, laissera certainement une grande impression dans l'esprit de ceux qui eurent le plaisir d'assister à cette charmante fête.

Les cours d'Esperanto ont obtenu un plein succès à Anvers : le cours pour hommes à « La Taverne Royale » compte 60 élèves ; il a lieu tous les samedis à 21 h ;

Le cours pour dames, à l'Institut Communal pour demoiselles de la rue du Chêne, réunit 45 élèves ; tous les vendredis, à 17 h.

Le cours pour Flamands, au local « Het Koningske » compte 40 élèves ; tous les mardis, à 20 h.

C'est un très-beau succès ! la semence fructifie, grâce aux efforts et à l'activité du Groupe Anversois ; nous l'en félicitons sincèrement.

Rappelons que la cotisation au Groupe n'est que de 4 fr. ; que les membres reçoivent un abonnement à la Belga Sonorilo ; qu'ils peuvent suivre les cours et qu'ils trouvent au local tous les journaux et tous les livres esperantistes, tout celà gratuitement.

De Verviers, le journal « Le Travail » annonce que le Cercle Polyglotte de cette ville organise un cours d'Esperanto, à la suite d'une conférence de M. Mathieu qui, devant un auditoire d'intellectuels, a expliqué les qualités et le mecanisme de notre langue.

Esperons que, là aussi, notre cause réussira. J. COOX.

Daarna is men met de liederen en de deklamaties begonnen. Verscheidene leden van de groep hebben muziek gemaakt, gezongen, gedeclameerd. Voor de eerste maal in België heeft men Une heure d'Espéranto *opgevoerd, eene voordracht in samenspraak tusschen drie personen ; de rollen werden vervuld door Mejuffer Van der Biest en de HH. Haenen en Thielens. Groot was de bijval en de 140 toehoorders zullen eene goede herinnering van dezen feestavond bewaren.*

Bij het einde der zitting heeft de Heer Lucien Blanjean, eerelid der groep en leeraar van Esperanto te Brussel, het woord gevoerd. Hij heeft zijne persoonlijke ervaringen medegedeeld over het Congres van Boulogne s/M en op de noodzakelijkheid der studie van het Esperanto aangedrongen. De aanspraak van den Heer Blanjean zal stellig eenen grooten indruk gemaakt hebben op den geest van hen, die het genoegen hadden dit lieve feest bij te wonen.

De leergangen van Esperanto hebben in Antwerpen een volledig succes behaald. Die voor heeren in de « Taverne Royale, telt 60 leerlingen ; hij heeft plaats alle Vrijdagen om 21 uren.

De leergang voor damen in de stedeijke juffersschool van de Eikenstraat vereenigt 45 leerlingen ; hij wordt gegeven alle Vrijdagen om 17 uren.

De Vlaamsche leergang, ten lokale « Het Koninksken » telt 40 leerlingen. Hij heeft plaats alle Dinsdagen, om 20 uren

't Is een heerlijke bijval. Het zaad gedijt, dank aan de pogingen en de werkzaamheid der Antwerpsche groep, die wij daarover van harte geluk wenschen.

Herinneren wij, dat de bijdrage voor de groep slechts 4 frank beloopt, dat de leden daarvoor een abonnement ontvangen, dat zij de leergangen mogen volgen en dat zij in het lokaal de Esperantistische tijdschriften en boeken vinden : het alles kosteloos.

Uit Verviers meldt het nieuwsblad «Le Travail» *dat de « Cercle Polyglotte » in deze stad eenen leergang van Esperanto inricht, naar aanleiding eener voordracht van den Heer Mathieu, die voor een publiek van intellectueelen de eigenschappen en het mechanismus van onze taal heeft uitgelegd.*

Laten wij hopen, dat ook daar onze zaak moge gelukken.

AMATUS.

BELGA LIGO ESPERANTISTA.

Letero de Dro Zamenhof. — Dro Zamenhof sendis al la Komitato de la Ligo la jenan leteron:

« 17-X-05. Karaj Sinjoroj. — Al la ĵus fondita « Belga Ligo Esperantista » mi sendas mian koran saluton kaj deziron de la plej bonaj sukcesoj. Mi estas konvinkita ke la fondo de la Ligo havos gravegan signifon por la progresado de nia afero en Belgujo. Por la gratulo sendita al mi pri la kongreso kaj ordeno mi esprimas al la Komitato de la Ligo koran dankon. Via **Zamenhof** ».

Honora Komitato. — La jenaj eminentaj Esperantistoj, post propono de la komitato, akceptis fariĝi Honoraj Membroj de la Belga Ligo Esperantista:

Soj Dro Gaster, Direktoro de la « *Allgemeine Deutsche Schule* », Antverpeno.

Senatano Houzeau de Lehaie, Mons.

Frato Isidore, el la Reĝa Instituto de l' Blinduloj, Bruselo.

Senatano H. Lafontaine, Bruselo.

J. Massau, Profesoro ĉe la Universitato de Gento.

M. Mourlon, Direktoro de la Belga Geologia Oficejo, Bruselo.

Ernest Solvay, Bruselo.

Ĉiuj, akceptante nian proponon, sendis tre afablajn kaj dankajn leterojn. Precipe citinda estas la letero de Sro Senatano Lafontaine: dezirante respondi en Esperanto, kiun pro manko da tempo li ne ankoraŭ povis lerni, li tuj mendis Esperantajn lernolibrojn kaj, unu horon post ilia ricevo, li skribis Esperantan leteron, sufiĉe longan kaj preskaŭ tute seneraran.

La Komitato de la Ligo tre kore dankas la unuajn membrojn de la Honora Komitato, pro ilia sindonema akcepto.

Varbaj Kajeroj. — Por faciligi la varbadon de novaj Liganoj, la Komitato presigis « *Varbajn kajerojn* » enhavantajn « *liganajn kartojn* ». Tiujn malgrandajn kajerojn oni facile povas kunporti en ia poŝo kaj, tuj kiam oni vekis ĉe ia amiko aŭ kunparolanto iom da intereso aŭ da fervoro por nia entrepreno, oni povas ilin peti membriĝi en la Ligo kaj prezenti karton. Ĉar la kotizaĵo estas tre malgranda (almenaŭ 1 fr.), tiu peto estos ĉiam akceptata sukcese: tiamaniere la nombro de niaj Liganoj rapide kreskos. Ni ĉi tie rememorigu ke la Ligo enhavas ne sole verajn Esperantistojn sed ankoraŭ simplajn aprobantojn de la lingvo internacia: ĉiujn personojn do, kun kiuj oni unuafoje parolas pri Esperanto kaj kiuj iel interesiĝas je ĝi, oni povas peti pri aliĝo al la Ligo; jen estas, cetere, la sola rimedo por havigi al niaj ĉiutagaj kaj nedaŭraj klopodoj fruktodonajn rezultatojn, por konservi kaj pligrandigi la intereson por Esperanto ĉe ĉiuj personoj kun kiuj oni parolos pri ĝi. Ĉiuj niaj sindonemaj amikoj bonvolu peti Son J. Coox, Administracia Sekretario de la Ligo, pri la sendo de unu el tiuj kajeroj.

Alvoko.

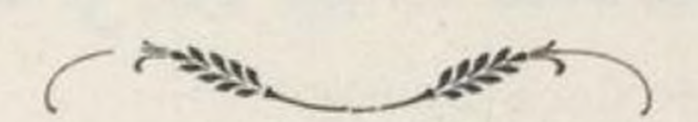
Por propaganda celo, ni petas ĉiujn Esperantistajn revuojn represi la jenan alvokon:

« La Belga Ligo Esperantista decidis aranĝi albumojn da ilustritaj poŝtkartoj el diversaj landoj por servi al tiuj el ĝiaj membroj kiuj faros paroladojn en la diversaj belgaj lokoj. Por helpi tiun laŭdindan celon, mi petas ĉiulandajn Esperantistojn sendi ilustritajn poŝtkartojn, leterojn, cirkulerojn kaj ĉiuspecajn propagandilojn laŭ la adreso: **Sro L. Jamin, Sub-leŭtenanto en la 7a linia regimento, Antverpeno**, kiu estis komisiata por aranĝi la suprediritajn albumojn de propagando. La plej belaj kaj la plej malproksimaj kartoj estos la plej bonaj.

Por la Ligaj Grupoj. — La Direktoro de la « *Belga Sonorilo* » sciigas la grupojn Esperantistajn ke li konsentas rabati la prezon de l' ĵurnalabono por la membroj de la Ligaj Grupoj, kondiĉe ke la nombro de la abonantoj estu sufiĉe granda (almenaŭ la duono de la grupanoj). *La Ĝenerala Sekretario,*

Dro M. Seynaeve.

Rim.: Ni petigas la unuan nomaron de la Liganoj; ĝi aperos en la venonta numero. Tial, ni petas ke ĉiu rapidu, kaj sendu senprokraste sian kotizaĵon.

NEKROLOGIO.

Ni sciiĝis pri la morto, okazinta la 23an de Aŭgusto, de nia Amiko So Van Elst, Junulo 24-jara, sekretario de la Meĥlena Grupo.

Al liaj gepatroj ni prezentas niajn sincerajn kondolencojn.

AL LA ESPERANTISTA GAZETARO.

En la antaŭa no ni petis ke niaj kolegoj bonvolu aliigi la sciigojn pri abonkosto, redakcio, k. c. Ni rimarkas ke kelkaj gazetoj korektis nur parte kaj malbone.

Ili bonvolu rekorekti jene:

Direktoro: Dro M. Seynaeve.

Redaktoro Administranto: J. Coox, Duffel.

Abonkosto, ĉiulande 4.00 fr.

Unu numero » 0.40.

Ni petas ke niaj kolegoj bonvolu sendi *Duffelon* siajn gazetojn, kaj tion faru akurate; ni daŭrigos la sendon de la *Belga Sonorilo* al tiuj kiuj daŭrigos al ni la saman servon.

KOMUNIKAĴOJ.

Memoraĵo de la I[a] Kongreso de Esperanto. — Post la grandega kaj fruktoplena sukceso de la 1[a] Universala Kongreso de Esperanto, multaj esperantistoj demandis ĉu estus eble aĉeti aron da kolektitaj memoraĵoj pri tiu grava historia okazo. Por kontentigi tiun deziron, estos sendataj al ĉiuj kiuj pagos **DU frankojn:**

1[e] *Ĉiutaga detala raporto* pri la Kongreso, laŭ la presaro kaj speciale la ĵurnaloj de Boulogne-sur-Mer;
2[e] *Kongresa Libro*, de Paul Boulet;
3[e] *Broŝuro* enhavanta la projektojn diskutotajn de la Komisio elektita dum la Kongreso;
4[e] *Adresaro* de la gekongresintoj;
5[e] *Detala programo* de la kongresaj festoj;
6[e] Specimeno de la *Karto de Kongresano;*
7[e] Specimeno de la *Kongresa Poŝtkarto*, de S[ro] Rollet de l'Ile;
8[e] Diversaj *cirkuleroj* pri la organizacio de la Kongreso.

La organizinta Komitato petas ĉiujn kiuj deziras ricevi tiun interesan aron da kongresaj memoraĵoj ke ili sendu *kiel eble plej baldaŭ* sian mendon al S[ro] Paul Boulet, 49, Rue Louis-Duflos, Boulogne-sur-Mer (France).

Ilustritaj poŝtkartoj pri la Kongreso. Aperos antaŭ la 15[an] de Oktobro serio da poŝtkartoj pri la Kongreso Esperantista de Boulogne-sur-Mer. Tiu ĉi serio montros per 12 kartoj la plej interesajn vidaĵojn de la vojaĝo en Boulogne, Folkestone, Dover kaj Calais. La tuta serio 1 fr. 50 (la poŝtaj elspezoj plie). Samtempe aperos la plej nova portreto de D[ro] Zamenhof, speciale farita dum la Kongreso. Albuma karto (brila) 2 fr.; Albuma karto (malbrila) 3 fr.; Granda Portreto 30 × 40 (malbrila) 10 fr. Oni ĉiam sendu la monon kune kun la mendo. Sin turni al: S[ro] Caudevelle, Fotografisto de la Kongreso, 7, Rue des Carreaux, 7, Boulogne-sur-Mer.

ALVOKO. — **Samideanoj!** Terura malfeliĉego trafis Sudan Itallandon: la tertremo mortigis kaj detruis — kiom? — oni ankoraŭ ne scias, ĉar la mortigitoj, vunditoj kaj suferantoj estas sennombraj, la domaĝo nekalkulebla.

Nia glora majstro, D[ro] Zamenhof, diris dum la neforgesebla kongreso en Boulogne-sur-Mer ke ni ne kunvenis kiel Francoj aŭ Angloj kun Italoj k. t. p., sed nur kiel *homoj kun homoj*.

Al via *homa koro*, do, Esperantistoj, mi turnas min hodiaŭ petante: kolektu kaj sendu helpon al homoj malfeliĉegaj, en la landon, kien nia kara lingvo ne penetris ankoraŭ multe, ĉar «forte staras muroj de miljaroj» Vi disfaligu ilin kaj enkonduku Esperanton kune kun la kompatemo!

Antaŭ nelonge itala ĵurnalo skribis: « Oni ne scias kian koloron montras la Esperantistoj nek en kian klason ilin meti ». Ni montru do nian klason kaj koloron: « *Homamantoj — sub la verda flago!* »

Sendu, gefratoj, la mizero estas terura! Kunigu eĉ malgrandetajn donacojn, ĉar multaj malgrandaj iĝos unu granda.

Mi danke akceptos ĉion por niaj malfeliĉeguloj.

Rosa Junck, *Bordighera* (Italujo).

Niaj legantoj povos sendi al ni monoferojn: ni transsendos ilin al nia ĉarma samideanino, S[ino] R. Junck. Jam ni ricevis de: D[ro] V. M. en H. J. L. 8 frankojn.

Poŝta Kesteto.

Sub ĉi tiu rubriko ni presigos ĉiumonate respondojn je ĉiuspecaj demandoj, senditaj de niaj abonantoj: demandoj aŭ proponoj koncernantaj la enhavon aŭ la plibonigadon de la ĵurnalo, la historion de Esperanto kaj ĝenerale la tutan movadon Esperantistan, k. c.; ankaŭ demandoj pri gramatikaj aŭ lingvaj klarigoj. Ni do petas niajn abonantojn-amikojn ke ili interligu kun ni amikan korespondadon; ni precipe petas ke ili bonvolu konigi sian opinion pri la senĉesa plibonigado de nia revuo.

N. B. Ankaŭ ĉi tie ni respondos je privataj leteroj, se tiuj respondoj posedas komunan utilon. Do tiuj, kiuj ne ricevas respondon pri ia al ni sendita letero, bonvolu ĝin serĉi en nia poŝta kesteto.

Ricevitaj Abonoj: Mybs (2), Frarier, Daenen, Scheerpelz, Grupo de Chareton, Jeanneney, Letenneur, Cogen, Devos, De Cae, Baie, Carlier, Dubois, Lambert.

Tiuj kiuj ankaŭ sendis kotizaĵon por la Ligo trovos sian nomon en la nomaro baldaŭ presota.

Al S[ro] L. Stuyck, Membach. Propagandaj poŝtkartoj estas aĉeteblaj ĉe la presisto de B. S. Prezo: 1,25 fr. por 100 k.

MONOFEROJ POR LA ĴURNALO.

S[ro] D[ro] Mybs, Altona (Germanujo) 4 fr. Koregan dankon!

Avizo. Kelkaj amikoj skribis al ni: « Mi deziras helpi vian » aferon; enskribu min kaj enkasigu la monon per la Poŝto. » Ni tre dankas niajn Amikojn, sed ni petas ilin ke ili daŭrigu sian afeblecon kaj sendu mem sian monon, por ŝpari nian tempon kaj laboron,ĉar la enkasigo per poŝtkvitanco estas tre maloportuna laboro. Krom tio, ni ne certigas la ĝustatempan sendon de l' sekvonta numero al tiuj kies monon ni devus enkasigi per poŝtkvitanco.

Oni ne forgesu aldoni la kotizaĵon por la Ligo al la abonmono por la gazeto.

Oni ankaŭ memoru ke la adreso estas: J. Coox, *Duffel*.

AMUZAĴOJ.

Rimarko. — La solvoj devas esti sendataj al S[ro] Coox (Duffel) antaŭ la 31[a] de Decembro. La nomoj de la divenintoj estos publikigataj. Belaj premioj estos donacataj post 6 monatoj al tiuj kiuj divenos plejmulte da problemoj.

Problemo I[a]. — Mia unua estas birdo; mian duan vi ekhavos aldonante al mia unua konsonanton kaj ĝi esprimas parton de l' homa korpo. Mia lasta havas ankoraŭ vokalon plie kaj estas Afrika frukto. Trovu ĉiun el ili.

Problemo 2[a]. — Sen U, oni devas ĝin fari, por transpasi barilon; kun U, oni ĝin faras renkontante iun.

La solvo de la tri problemoj estos presita en ia venonta numero.

AL NIAJ KUNLABORANTOJ!

Ni tre insiste petas niajn kunlaborantojn ke ili bonvolu sendi manuskriptojn TRE LEGEBLE skribitajn NUR SUR UNU FLANKO de la paperfolio.

Samtempe ni alvokas niajn Amikojn ke ili sendu al ni ĉiajn scigojn, avizojn, novaĵojn pri nia afero, ĉu el Belgujo, ĉu el eksterlando.

Ni altiras la atenton de niaj korespondantoj al la kosto de afrankigo, por ke la Poŝto ne rajtu postuli pun' monon.

Ni resendos la neuzitajn manuskriptojn nur se oni estos aldoninta poŝtmarkon.

La Direkcio aljuĝas al si la rajton korekti la manuskriptojn.

Ni akceptos la fremdajn poŝtmarkojn nur po 3/4 de ilia valoro, kaj nur se la sendantoj loĝas en lando ne havantan poŝtmandatajn rilatojn kun Belgujo. Krom tio, ni akceptos nur poŝtmandatojn internaciajn.